

το δελτιο

ενημερωτικό δελτίο της ελληνικής κοινότητας παρισιού και περιχώρων-bulletin d'information de la communauté hellénique de paris et des environs
μάιος 2006 - no 45 - mai 2006

Γιάννης Φοκάς

Assemblée Générale du 26 mars 2006

L'assemblée générale, qui a eu lieu le 26 mars 2006 à la Maison de la Grèce, s'est déroulée de façon statutaire ayant atteint le quorum de 63 présents (1/5 des ayant réglés leurs cotisations). L'Assemblée a approuvé le rapport moral du Président par 31 voix pour, 16 contre et 1 abstention. La commission de contrôle financier a présenté son rapport, qui donne quitus (rapport signé seulement par deux des membres de la Commission M Prieur et M Albanidis, le troisième M Spathis, malgré le fait qu'il n'a constaté ni malversations, ni irrégularités a refusé de signer le rapport). L'assemblée a voté contre le rapport financier avec 18 voix pour, 21 contre et 1 abstention. Un grand nombre des présents ayant quitté la salle, la séance est levée sans en discuter des autres points de l'ordre du jour.

Ceci mérite commentaires et explications. Les opposants à la direction actuelle de la Communauté ont profité du fait qu'un grand nombre des présents soit parti, après les menaces verbales violentes de certains membres de l'assistance (de surcroît membres du CA de la Communauté, l'un d'eux faisant aussi partie de la présidence de l'assemblée). Menaces qui n'ont pas été ni contrées, ni enregistrées par les trois élus à la présidence de l'assemblée. Le départ, donc, d'un grand nombre des personnes assistant à l'assemblée a permis la constitution d'une majorité occasionnelle, défavorable au vote du rapport financier. Un deuxième point sur lequel je me permettrai d'insister est l'ambiance « houleuse » provoquée par certains qui ont confondu l'Assemblée de la Communauté avec un match de foot-ball. Je ne peux pas expliquer autrement ni les cris et les hurlements de certains, ni le fait que certains soulevaient les deux bras pour faire augmenter les nombres de voix contre, ni le fait que d'autres soient entrés dans la salle sans avoir payé leurs cotisations et malgré ceci, ont participé au vote. Mais... *«Είθισται Κλαζόμενοις ασχημονείν»*

Pour éviter toute confusion je vous présente les grandes lignes de dépenses et de recettes de la Communauté pour 2005, ainsi tous nos adhérents en seront informés.

Solde bancaire au 1/1/2005	+ 19.068,31 €
Recettes 2005	+ 41.491,29 €
Dépenses 2005	- 47.243,72 €
Dépenses écoles 2005	- 9.987,78 €
Solde au 31/12/2005	+ 3.328,10 €

Il faut ajouter que l'Etat grec a « oublié » d'envoyer, à temps, les subventions de 2005 pour les écoles. La Communauté a donc payé les 9.987,78 € pour que les écoles continuent à fonctionner normalement. Ceci est la seule cause de l'apparent déséquilibre constaté pour notre bilan 2005. Ce déséquilibre a été en partie comblé à la fin du mois de janvier 2006, quand le Ministère de l'Education Nationale nous a restitué une partie des sommes déjà versés. Si l'argent avait été versé dans les délais, notre bilan serait excédentaire de 13.315,88 €.

La plupart des opposants à notre rapport financier étaient au courant de cette situation, certains même sont à l'origine de cet arrangement « bancal » entre l'Etat grec et la Communauté, parce qu'ils ont participé aux négociations

(à l'époque) et ont conclu « l'accord » qui est resté verbal et n'a pas été concrétisé par écrit. Il apparaît qu'ils ont la mémoire courte, surtout quelques mois avant les prochaines élections pour le renouvellement du CA de la Communauté. Il faut galvaniser « les troupes », quitte à faire feu de tout bois. Pour le reste des opposants, qui osent encore prôner le désengagement « total » de la Communauté des efforts concernant l'enseignement du grec, la réalité des dernières années a démontré que face aux carences « bureaucratiques », seules, la détermination des parents, et la solidarité effective, financière et morale de l'ensemble des Hellènes de Paris organisés dans la Communauté, ont empêché la destruction du fragile édifice de l'enseignement du grec moderne à Paris.

Qu'on se le dise. Il y a des limites qu'il ne faut pas dépasser...

Συνάντηση με την ειδική γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας κα Ισμήνη Κριάρη-Κατράνη

Η ειδική γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας κα Κριάρη-Κατράνη συνάντησε εκπροσώπους του ΔΣ της Κοινότητας από τους οποίους ενημερώθηκε για τα προβλήματα που συναντούμε στη διδασκαλία της Ελληνικής στο Παρίσι. Της ετέθησαν όλα τα προβλήματα που μας απασχολούν, στα οποία έδειξε ότι είναι ενημερωμένη, και ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένη στην αποτελεσματικότητα αυτής της διδασκαλίας. Παραθέτω αποσπάσμα της επιστολής που της παραδώσαμε.

« .....Βλέπουμε με ικανοποίηση ότι το Υπουργείο Παιδείας υιοθέτησε την άποψη ότι η Ελληνική πρέπει να διδάσκεται στους Έλληνες του εξωτερικού ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα. Μένουν όμως να γίνουν πολλά βήματα ακόμη. Όπως το να προετοιμάζονται τα παιδιά για τις Εξετάσεις Ελληνομάθειας, έτσι ώστε να έχουν ένα ορατό και εφικτό στόχο όσο καιρό πηγαίνουν στα σχολεία Ελληνικής γλώσσας. Να ενισχυθούν οι προσπάθειες ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των υποψηφίων στα Νέα Ελληνικά στο baccalauréat και φυσικά να υπογραφούν διακρατικές συμφωνίες για τη διδασκαλία των ελληνικών στα γαλλικά λύκεια (πράγμα που προϋποθέτει, είτε τη δημιουργία CAPES για τα νέα ελληνικά, είτε την πιστοποίηση ελλήνων εκπαιδευτικών από το γαλλικό Υπουργείο. Η δημιουργία CAPES θα έδινε επαγγελματική διέξοδο σε όσους μαθαίνουν νέα ελληνικά στα γαλλικά Πανεπιστήμια). Θέλω να επισημάνω για να μην υπάρξουν παρεξηγήσεις, ότι όλα αυτά τα επίπεδα διδασκαλίας της ελληνικής είναι συμπληρωματικά και κανένα δεν πρέπει να υποκαταστήσει κάποιο άλλο. Η Ελληνική Κοινότητα Παρισιού θα βοηθήσει, στο μέτρο των δυνατοτήτων της, όλες τις πρωτοβουλίες που στόχο έχουν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα της εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας. Θέλουμε όμως να ξέρουμε αν το Ελληνικό Κράτος θα εξακολουθήσει να αποστέλλει διδάσκοντες ή αν πρέπει να προετοιμαστούμε βραχυπρόθεσμα η μεσοπρόθεσμα να αντιμετωπίσουμε, σαν Κοινότητα, περισσότερα οικονομικά η διοικητικά βάρη για τη διδασκαλία των Ελληνικών στα παιδιά της παροικίας.

Θέλουμε οπωσδήποτε να υπάρξει μία θεσμική ρύθμιση των σχέσεων Κοινότητας, Υπουργείου Παιδείας και διδασκαλίας των ελληνικών για να μπορέσουμε να προγραμματίσουμε τη λειτουργία μας σε σταθερές βάσεις. Και φυσικά να προχωρήσουμε σε μια πιο συστηματική και συνεχή προσέγγιση των Ελληνικής καταγωγής παιδιών έτσι

ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των διδασκομένων την Ελληνική. Θεωρούμε ότι μόνο το 1/5 των νέων προσέρχονται στα μαθήματα και χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια για να γνωρίσουν τη ύπαρξη των σχολείων και να προσελκυσθούν σε αυτά.

Τέλος θα ήθελα να σας ζητήσω αυτή η επίσκεψη σας να είναι η αρχή μιας γόνιμης και δημιουργικής συνεργασίας προς όφελος της παροικίας και των παιδιών της.

Με τιμή

Παρίσι 13 Μαρτίου 2006»

Η κα Κριάρη επισκέφθηκε το σχολείο Victor Cousin, που βρίσκεται στο 5^ο διαμέρισμα, και μίλησε με τα παιδιά και τους εκπαιδευτικούς. Σε συζήτηση, που είχαμε μετά την επίσκεψη αυτή, μας μίλησε για την ανάγκη της προσαρμογής της διδασκαλίας της ελληνικής στα σύγχρονα δεδομένα, την ανάγκη χρήσης των ειδικά προσαρμοσμένων για τα παιδιά των αποδήμων βιβλίων και αναφέρθηκε στο ρόλο της Κοινότητας μας σαν φορέα της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας.

Συνάντηση με εκπροσώπους του Ελληνικού Κοινοβουλίου

Στις 23 Μαρτίου 2006 το ΔΣ της Κοινότητας και ένα μέλος του ΔΣ της Ομοσπονδίας συναντήθηκαν με τους Έλληνες βουλευτές Χρ. Ζώη, Κ. Κιλτίδη, Έλενα Κουντουρά από τη Ν.Δ. και Ι. Τσακλίδη, Π. Ρήγα και Χρύσα Αράπογλου από το ΠΑΣΟΚ, που βρίσκονταν για επίσημη επίσκεψη στη Γαλλία. Τους ευχαριστούμε για την ώρα που διέθεσαν να ακούσουν τα αιτήματά μας, όπως ευχαριστούμε και τον πρέσβη της Ελλάδας στο Παρίσι κ. Παρασκευόπουλο, που πρότεινε και βοήθησε να πραγματοποιηθεί αυτή η συνάντηση. Οι βουλευτές μας άκουσαν και συζήτησαν μαζί μας όλα τα θέματα που θέσαμε. Υπήρξε θετική αντιμετώπιση στα αιτήματα που προβάλαμε, μας διαβεβαίωσαν ότι θα βοηθήσουν χωρίς όμως να μας εγγυώνται το αίσιο αποτέλεσμα. Προς ενημέρωση της παροικίας παραθέτω απόσπασμα της επιστολής που δώσαμε σε όλους τους παρόντες βουλευτές και αναφέρω ότι συζητήσαμε επίπλέον το θέμα της κατ'ευθείαν αεροπορικής επικοινωνίας του Παρισίου με τη Β. Ελλάδα, όπως και φορολογικά προβλήματα των αποδήμων.

«Τα αιτήματα της παροικίας αφορούν κατά πρώτο λόγο τη βελτίωση της διδασκαλίας της Ελληνικής στα παιδιά μας.

1. Έχουν γίνει πολλά θετικά βήματα προς αυτή τη κατεύθυνση, όπως το γεγονός ότι το Υπουργείο Παιδείας υιοθέτησε την άποψη ότι η Ελληνική πρέπει να διδάσκεται στους Έλληνες του εξωτερικού ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα, προσαρμόζοντας στη πραγματικότητα του εξωτερικού τις μεθόδους διδασκαλίας. Μένουν όμως να γίνουν πολλά βήματα ακόμη.

.....(αναφέρουμε όσα έχουμε γράψει και στο γράμμα προς την κα Κριάρη, που παραθέτουμε πιά πάνω)

2. Να προωθηθεί η ψήφιση στη Βουλή του νόμου πλαισίου του ΣΑΕ για να υπάρξει ένα νόμιμο πλαίσιο λειτουργίας των σχέσεων αποδήμων με την Ελλάδα.

3. Καθιέρωση της επιστολικής ψήφου για τους απόδημους. Παρόλο που δεν υπάρχει συνταγματικό εμπόδιο, η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου καθυστερεί. Αν οι δυσκολίες για τους Έλληνες της Αμερικής και της Αυστραλίας είναι τεράστιες, θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε σταδιακά στη καθιέρωση της επιστολικής ψήφου για τους Έλληνες

της Ευρωπαϊκής Ένωσης (25 κράτη), όπου ο αριθμός είναι μικρότερος και από τα αποτελέσματα να βγούν συμπεράσματα και για τις άλλες χώρες.

Με τιμή

Παρίσι 23 Μαρτίου 2006»

Conférence de Stelios Nicolaïdis

La conférence de Stelios Nicolaïdis (13 avril 2006) sur l'apport de la pensée grecque dans la médecine tel qu'il est exprimé d'abord par Hippocrate, puis par tous les philosophes et les penseurs de la Grèce antique, a réuni un parterre d'auditeurs passionnés, qui n'ont pas arrêté de poser des questions et de pousser le conférencier toujours plus loin. Et lui, en était ravi.

Un petit regret. De ne pas avoir plus de temps pour profiter de ses connaissances et partager ses interrogations sur la médecine chinoise traditionnelle. Une prochaine fois...

Conférence de Mme Frangopoulos et de M Papadakos

En présence du Consul Général de Grèce M Nicolas Pasiros, ainsi que de nombreux amis grecs et français, nous avons eu le plaisir de participer, le 25 avril 2006, à la double conférence du Dr Vassilis Papadakos et de Mme Zoé Frangopoulos qui traitaient un problème d'actualité brûlante : *Violence ordinaire ou souffrance du lien social*. Le sujet, difficile, a pourtant passionné l'auditoire qui multipliait les questions posées. Nous remercions les deux conférenciers de nous faire élargir le champ de nos interrogations sur le sujet traité.

Présentation du livre « Gaia et Prométhée »

La dernière manifestation du mois d'avril (27 avril 2006) était celle de la présentation du livre d'Enri Wegmann : *Gaia et Prométhée*. La Communauté Hellénique a parrainé ce premier livre de l'auteur qui fut aussi le premier livre de la toute jeune Maison des *Editions de l'Initié*. L'auteur, amoureux de la Grèce, de la pensée et de la culture hellénique, a écrit ce livre mi- en alexandrins mi- en prose. A travers de son langage poétique et cru, il traite de problèmes actuels. La rencontre de Gaia et de Prométhée, qu'il a organisée, lui sert de prétexte à ses réflexions et à ses pensées. Les artistes, qui ont donné lecture de l'acte I du livre, ont très vite trouvé le rythme et les ondulations des alexandrins. Ils ont insufflé une vie enflammée aux mots, entraînant les auditeurs qui comblaient la salle, loin dans les pieds du Caucase, à côté de Prométhée qui souffre. Les applaudissements fournis ont témoigné du plaisir que nous avons eu à cette lecture et à participer à cette soirée, où l'on a porté sur les fonds baptismaux un nouvel auteur, *Enri Wegmann* et une

nouvelle Maison *Les Editions de l'Initié*. Nous leurs souhaitons à tous deux : bon vent, longue vie et beaucoup de créations nouvelles.

Commemoration du génocide arménien

Dimanche 23 avril 2006 les organisations arméniennes, les Assyro-Chaldéens, la Communauté Chypriot de France et la Communauté Hellénique de Paris en présence de l'ambassadeur d'Arménie et des personnalités politiques françaises ont honoré la mémoire des martyrs du génocide en ravivant la flamme du Tombeau du Soldat Inconnu sous l' Arc de Triomphe à Paris, et en déposant des gerbes.

Le lundi 24/4 les Parisiens d'origine arménienne se sont réunis place du Canada pour commémorer le 91e anniversaire du Génocide arménien sous la houlette du président de la coordination des organisations arméniennes, M. Alexis Govciyan. Tous les partis politiques étaient représentés, à l'exception du FN. M. F. Hollande, premier secrétaire du PS a annoncé que son parti ferait une proposition de loi qui sanctionnerait quiconque nierait le génocide arménien. Les représentants de tous les partis présents ont annoncé qu'ils appuieraient cette proposition de loi. Notre Communauté était présente à cette commémoration et a rendu hommage à la mémoire des victimes.

*****

Ο Μάιος είναι ένας μήνας που η Κοινότητα μας οργανώνει πολλές εκδηλώσεις, όπως θα δείτε στις επόμενες σελίδες του δελτίου. Θα ήθελα όμως να υπενθυμίσω τη 19^η Μαΐου, μέρα μνήμης και φόρου τιμής στα θύματα της γενοκτονίας που υπέστησαν οι ελληνικοί πληθυσμοί του Πόντου. Αυτές τις μέρες που η «φίλη» Τουρκία λεηλατεί τις περιουσίες των Ελλήνων της Πόλης και του Οικουμενικού Πατριαρχείου, αυτές τις μέρες που η Ελλάδα και η Κύπρος δέχονται απαράδεκτες πιέσεις για να περάσει η Τουρκία στην ΕΕ, χωρίς να εκπληρώσει τις στοιχειώδεις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει, το λιγότερο που μπορούμε να κάνουμε είναι να μη ξεχνάμε τα ιστορικά λάθη που οδήγησαν στις εθνικές καταστροφές. Σας καλούμε στις 19 Μαΐου 2006, στις 20:00, στο Ελληνικό Σπίτι για να αποτίσουμε φόρο τιμής στα θύματα της θηριωδίας και της βίαιας εθνοκάθαρσης που υπέστησαν οι Ελληνικοί πληθυσμοί του Πόντου.

Παρίσι 29 Απριλίου 2006

Ανδρέας Τσαπής

**ABONNEZ-VOUS A LA COMMUNAUTE HELLENIQUE
ET A SON BULLETIN D'INFORMATION**

ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ

Responsable de la publication : Andréas Tsapis,
Communauté Hellénique de Paris et des Environs
Maison de la Grèce, 9, rue Mesnil, 75116 Paris
tel : 0147046789 ; fax : 0147046813 ; e-mail :
communautehelleniqueparis@wanadoo.fr

Bal

*de la Communauté Hellénique
de Paris et des Environs
le samedi 3 juin 2006*

à

l'Espace Longchamp

Le Relais
du Bois de Boulogne

PAF 65 €

Réservez vos places au 0147046789

ou par e-mail :

communautehelleniqueparis@wanadoo.fr

Απόψεις

Είναι κάμποσος καιρός που συνάντησα και πάλι τον Αλιόσα Καραμάζοφ. Θα πρέπει να ήταν η τρίτη φορά που είχε την καλοσύνη να μου παραχωρήσει την τιμή μιας ακόμα συνέντευξης. Είχα απόλυτη επίγνωση της δυσκολίας του πράγματος, καθώς δεν είναι και ό, τι πιο ευκολο να κουβεντιάσει κανείς με έναν τόσο διάσημο μυθιστορηματικό ήρωα, όπως ο Αλιόσα, ο οποίος εκτός των άλλων διαθέτει σε ύψιστο βαθμό την ιδιότητα του προφήτη.

Έχοντας δοκιμάσει το τελευταίο διάστημα αρκετές απογοητευτικές διαψεύσεις οφειλόμενες εν πολλοίς στο επάγγελμά μου και έχοντας αποδεχτεί ότι περνά τη ζωή μου παραπονούμενη διαρκώς και εκφράζοντας παντοιοτρόπως τη δυστυχία μου, πλησίασα τον ήρωα του Ντοστογιέφσκυ αποφασισμένη όχι μόνο να διασχίσω το αφόρητα πνιγηρό τοπίο του έργου του, τελματωμένο από αδυσώπητη βία και σκάνδαλα που υψώνονται σαν φονικές θύελλες, αλλά και να παραδεχτώ τη θέση του, ότι «είμαστε όλοι ένοχοι απέναντι όλων». Χρειαζόμουν όμως οπωσδήποτε ένα στήριγμα στη διαρκή απειλή που αισθάνεται κανείς υπηρετώντας για χρόνια στην ελληνική Εκπαίδευση, σ' ένα χώρο δηλαδή που μας κάνει να διαβλέπουμε το αδύνατο (την τελειότητα, την ευτυχία της κατάκτησης της γνώσης, τη συνεργασία), ενώ παράλληλα μας ωθεί να μην ικανοποιούμαστε ποτέ και να ζούμε αποκαρδιωμένοι και διαρκώς παραπονούμενοι κάνοντας το παράπονο αληθινό τρόπο ζωής. Ένα στήριγμα που θα μου έδινε ο άνθρωπος που συμφιλιωμένος απόλυτα με τον εαυτό του και τις (ανθρωπίνες) αδυναμίες του απέφευγε τις μεστές λύσεις επιμένοντας να ζητά το απόλυτο.

Ο Αλιόσα με υποδέχτηκε με τα λόγια που κάποτε είχε απευθύνει στον αδελφό του: *Είμαι τρομερά χαρούμενος που θέλεις τόσο να ζήσεις. Νομίζω πως όλοι σε τούτον τον κόσμο πρέπει ν' αγαπήσουν πρώτα απ' όλα τη ζωή.*

Δεν αιφνιδιάστηκα. Ο Αλιόσα Καραμάζοφ μέσα στις σελίδες του Ντοστογιέφσκυ παραφράζεται και ερμηνεύεται κατά περίπτωση – το πλαίσιο άλλωστε αναφοράς, μέσα στο οποίο προσλαμβάνεται είναι καθοριστικό για την εκτίμηση και αξιολόγησή του. Ο Αλιόσα μου δήλωνε απερίφραστα ότι οφείλω πάνω απ' όλα να αγαπώ αυτό που κάνω, γιατί διαφορετικά θα καταφεύγω στην μεμψιμοιρία που δεν αργεί να εκφυλιστεί σε βολική ανοχή απέναντι στις καθημερινές επαγγελματικές μικροδυστυχίες μου.

Δεν χρειάστηκε να ρωτήσω κάτι διευκρινιστικό. Ο συγκεκριμένος ήρωας, προφήτης ο ίδιος, έχει τη δυνατότητα να «διαβάξει» τη σκέψη των ανθρώπων. Βλέπει την αιτία του παράπονου που εντοπίζεται στην έλλειψη διεξόδου, βλέπει την δυστυχία του ανθρώπου που κατέκτησε μια θέση σ' έναν κόσμο που δεν του ανήκει και όπου τίποτε δεν του αναγνωρίζεται. Τη δυστυχία του αγανακτισμένου που φωνάζει «όχι, αυτή η κατάσταση δεν γίνεται να συνεχιστεί!» όντας απολύτως βέβαιος ότι όλα θα συνεχιστούν ακριβώς όπως και πριν.

Το παράπονο όμως και η μεμψιμοιρία δεν είναι τρόπος ζωής. Υπάρχουν κι άλλα που μπορεί να γίνουν για να βελτιώσουν τα ήδη υπάρχοντα.

Αντί για παράδειγμα να μας εξοργίζουν οι κακές επιδόσεις των μαθητών μας στα φιλολογικά μαθήματα, ας δεχτούμε ότι αυτό που φταίει δεν είναι παρά ο φευγαλέος τρόπος, με τον οποίο σήμερα διδάσκονται τα Αρχαία Ελληνικά και η Ιστορία. Ας δεχτούμε ότι τα μεγάλα μυθολογικά έργα που ισχύουν γιατί δημιουργούν ανθρώπινα πρότυπα (για λόγους δηλαδή ανεξάρτητους από την αισθητική τους αξία) χρειάζονται έντονη και

συστηματική περιήγηση. Ας δεχτούμε ακόμα ότι η γλώσσα μας, τα ελληνικά, είναι κάτι περισσότερο από πολυμάθεια και ανοίγει όχι μόνο τον δρόμο των ιδεών αλλά και τον δρόμο των αξιών που ξεχάστηκαν μέσα στην αστάθεια και το ευμετάβλοιο των καιρών. *Όλοι σε τούτο τον κόσμο πρέπει ν' αγαπήσουν τη ζωή περισσότερο από το νόημά της, λέει ο Αλιόσα σοβαρά. Αυτό είναι απαραίτητο. Να την αγαπήσουν πριν από τη λογική, απαραίτητα πριν από τη λογική και τότε θα καταλάβουν και το νόημα.*

Η ιδιόμορφη λατρεία των σύγχρονων ανθρώπων για πρόσκαιρες θεότητες που λατρεύονται και κατεδαφίζονται δίχως ντροπή μέσα στην αυταπάτη της αυτάρκειας και των ψεύτικων υποσχέσεων δεν είναι δυνατόν παρά να μας έχει στερήσει αυτού του είδους την αγάπη της ζωής (που για μας τους φιλόλογους ταυτίζεται με την ίδια τη δουλειά μας) και πάσαμε ν' αγωνιζόμαστε περιμένοντας μια γενικότερη αναβάθμιση της κοινωνίας. Μπορεί άραγε η επίγνωση αυτού ν' αποτελέσει αφετηρία για κάτι ριζικότερο, μια αλλαγή στη νοοτροπία μας, στην αξιολόγηση των πραγμάτων; Τί είναι ακριβώς επιτυχία, τί είναι όφελος, τί είναι πρόοδος, τί προάγει ουσιαστικά τη ζωή, τον άνθρωπο, την κοινωνία;

Ακούω τον Αλιόσα να διατείνεται ότι η απάντηση σ' όλα αυτά είναι ικανή να μας απαλλάξει από τις τωρινές μικροδυστυχίες μας. Βλέπω την ανυπότακτη φύση του να θυμώνει μπροστά στην ατέρμονη φλυαρία του παραπονούμενου προφητεύοντας ότι το μέλλον ανήκει σε μας και το πείσμα μας να δηλώνουμε όπως και ο Σμιθ στο ημερολόγιό του «Ελευθερία είναι να πεις ότι δύο και δύο κάνει τέσσερα – αν αυτό γίνει δεκτό, όλα τα άλλα ακολουθούν». Σίγουρα η πραγματικότητα που βιώνουμε είναι ασφυκτική. Από πουθενά δεν αφήνει να μπει μια ακτίνα φωτός, ενώ ο συμβιβασμός παραμονεύει. Ωστόσο, εμείς ξέρουμε ότι ο άνθρωπος είναι το παρελθόν του και η σκέψη του, η γλώσσα του. Και πρέπει να καταλάβουμε ότι το μόνο που μας απομένει σήμερα είναι να συμφιλιωθούμε με την πραγματικότητά μας κερδίζοντας σιγά σιγά το χαμένο έδαφος.

Νένα Ι. Κοκκινάκη

Le Musée du Louvre prête des œuvres classiques de la Grèce antique au Japon.

Deux expositions d'œuvres classiques grecques seront organisées au Japon. La première à Tokyo sera inaugurée le 16 juin (17 juin au 20 août 2006). La seconde à Kyoto du 5 septembre au 05 novembre 2006. Les deux expositions sont le résultat d'un prêt exceptionnel du Musée du Louvre. Des chefs-d'œuvre de la statuaire grecque comme la Vénus Génitrix, l'Arès Borghèse ou l'Aphrodite d'Arles n'étant autorisé que par la fermeture temporaire des galeries du Louvre pour réaménagement.

Le projet d'exposition propose une présentation de la Grèce antique à l'époque classique à travers les collections du musée du Louvre. Centrée sur Athènes, l'exposition évoquera les mythes, l'Acropole, et l'histoire de la cité aux Ve et IVe avant J.-C., puis abordera des thèmes de société comme l'artisanat, l'éducation, et la famille avant de développer les domaines majeurs qui rythmaient la vie de la cité : les concours et les jeux poétiques et sportifs, les fêtes et les pratiques religieuses, enfin la mort.

134 objets seront prêtés : 13 grandes statues en marbre, 18 têtes en marbre dont un double hermès, 16 statuettes en marbre ou calcaire, 24 reliefs sculptés ou inscriptions en marbre ou en calcaire, 25 vases en céramique, 25 objets en terre cuite, 13 objets en bronze, en argent ou en or.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΕΟΡΤΑΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ, ημέρα με βαθιές ρίζες στο τελετουργικό του έτους, συμβολική αφετηρία της αναγέννησης της φύσης και ημέρα λατρευτικής αργίας στον προβιομηχανικό κόσμο, στον κόσμο της εξαρτημένης εργασίας έγινε και ημέρα εορταστικής αποχής κατά την οποία ξεκινούσαν πολλές απεργίες, καθώς τον 19ο αιώνα οι εργάτες, που αμείβονταν στο τέλος κάθε μήνα, θεωρούσαν την 1η Μαΐου ως ημέρα μετάβασης από τη χειμερινή περίοδο -οπότε τα έξοδα συντήρησης ήταν μεγάλα- στη θερινή, οπότε ξεκινούσαν οι οικοδομικές εργασίες.

Το ιδρυτικό Συνέδριο του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος στον Πειραιά, 1-7 Νοεμβρίου 1918

Στο πνεύμα αυτό, ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα τα σωματεία και οι ενώσεις των εργαζομένων στην Αμερική διοργάνωναν εκδηλώσεις την Πρωτομαγιά. Μια τέτοια εκδήλωση, η διαδήλωση της 1ης Μαΐου 1886 στο Σικάγο με αίτημα το 8ωρο, βρόντηξε με αίμα και αναδείχθηκε σε σύμβολο θυσίας, που ενέπνευσε τους αγώνες για την καθιέρωση της εργατικής Πρωτομαγιάς.

Στην Ευρώπη ο εορτασμός της Πρωτομαγιάς υπήρξε πολιτικός, όχι συνδικαλιστικός. Το σοσιαλιστικό κίνημα, ύστερα από την επιτυχημένη συγκέντρωση της Πρωτομαγιάς του 1890, κήρυξε την 1η Μαΐου ημέρα εργατικής πάλης και αλληλεγγύης. Είχε προηγηθεί η απόφαση του ιδρυτικού Συνεδρίου της Δευτέρας Σοσιαλιστικής Διεθνούς, του «διεθνούς σοσιαλιστικού κόμματος», το 1889 στο Παρίσι, που καλούσε σε εκδηλώσεις σε όλο τον κόσμο την 1η Μαΐου του επομένου χρόνου με αίτημα το 8ωρο.

Στην Ελλάδα της τελευταίας δεκαετίας του 19ου αιώνα, το συνδικαλιστικό κίνημα ήταν ανύπαρκτο, ως αποτέλεσμα της ανυπαρξίας βιομηχανικής εργατικής τάξης. Ήταν οι Έλληνες σοσιαλιστές που ανέλαβαν να εισαγάγουν στη χώρα μας τον αγωνιστικό εορτασμό ενός κινήματος που απλωνόταν σε όλη τη γη. Αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας αυτής, που την είχαν πάρει πρόσωπα γνωστά για τη δράση τους, ήταν να μην εορτάζεται η εργατική Πρωτομαγιά όταν τα πρόσωπα αυτά διώκονταν ή οι οργανώσεις τους βρισκόταν σε ύφεση. Η καθιέρωση της 1ης Μαΐου στη συνείδηση της ελληνικής αριστεράς ως διεθνούς ημέρας αλληλεγγύης των εργαζομένων άργησε πολύ.

Η επιτυχής ή όχι πραγματοποίηση των πρωτομαγιάτικων εκδηλώσεων ήταν σε άμεση συνάρτηση με την πορεία του ελληνικού σοσιαλιστικού κινήματος, την κατάσταση του συνδικαλισμού και τη γενικότερη πολιτική κατάσταση.

1891-1894. Η πρώτη οργανωμένη εμφάνιση των

σοσιαλιστών στην Ελλάδα με τον Κεντρικό Σοσιαλιστικό Σύλλογο, που είχε ιδρύσει το 1891 ο Σταύρος Καλλέργης. Από την επαφή του με τη Σοσιαλιστική Διεθνή, ο Καλλέργης εγνώριζε ότι είχαν αποφασισθεί για την 1η Μαΐου 1890 εκδηλώσεις στις χώρες όπου υπήρχαν σοσιαλιστικές οργανώσεις ή συνδικαλιστικά κινήματα και, μόνος σχεδόν, ξεκινούσε την έκδοση της εφημερίδας του «Σοσιαλιστής»: «τρέχων κατά την 1ην Μαΐου του 1890 εις τας οδούς των Αθηνών, εις τα καταστήματα, παντού δεξιά αριστερά εις τας αποκεντρωτέρας γωνίας διένειμεν αγγελίας περί εκδόσεως του "Σοσιαλιστού"».

Ο πρώτος εορτασμός έγινε το 1891, όταν τα περίπου δέκα μέλη της οργάνωσης φωτογραφήθηκαν συμβολικά την 1η Μαΐου. Το επόμενο χρόνο, 30 οπαδοί των νέων ιδεών συγκεντρώθηκαν και άκουσαν ομιλία για τον συμβολισμό της ημέρας.

Την Κυριακή 2 Μαΐου του 1893 η οργάνωση του Καλλέργη συγκέντρωσε περί τους 500 πίσω από το Ζάππειο, εκεί όπου θα κτιζόταν το 1896 το Στάδιο, σε εκδήλωση με ομιλητή τον ίδιο. Υπεγράφη ψήφισμα υπέρ του δώρου, για την καθιέρωση της αργίας τις Κυριακές, την αποζημίωση των εργατικών ατυχημάτων κ.ά. Το ψήφισμα επεδόθη στη Βουλή και επειδή ο πρόεδρος της αρνήθηκε να το διαβάσει ανέλαβε να το κάνει ο Καλλέργης από το θεωρείο, γεγονός που οδήγησε στη σύλληψη του.

Το 1894 υπήρξε συμφωνία των κυριότερων ομάδων -του Καλλέργη και του Πλάτωνα Δρακούλη- για κοινό εορτασμό, στην περιοχή του Σταδίου και πάλι. Περίπου 1.000 άτομα συγκεντρώθηκαν για να ακούσουν τους ηγέτες των σοσιαλιστικών ομάδων της Αθήνας. Επίσης κινητοποιημένη υπήρξε και η χωροφυλακή απέναντι στο νέο φαινόμενο της εμφάνισης των σοσιαλιστών και στην Ελλάδα. Η εκδήλωση υπήρξε απόλυτα επιτυχημένη. Όμως στη συνέχεια οι σοσιαλιστικές οργανώσεις διασπάστηκαν και οι σοσιαλιστικές εκδόσεις διακόπηκαν. Η πρωτομαγιάτικη εκδήλωση του 1894 ήταν η τελευταία του 19ου αιώνα.

Τα στοιχεία αυτού του άρθρου προέρχονται από μία δημοσίευση του Θ Μπενάκη στις «Επτά Ημέρες» της 28^{ης} Απριλίου 2002.

*****

CONSULTATIONS JURIDIQUES GRATUITES

*Maître Georgia KOUVELA-PIQUET, 97,
avenue Victor Hugo, 75016 Paris, propose
aux membres de la Communauté Hellénique
de Paris des consultations juridiques
gratuites. Renseignements au 0147554107*

**ECOUTER RADIO ENGHIEU IDFM 98.00
(antenne Grecque)**

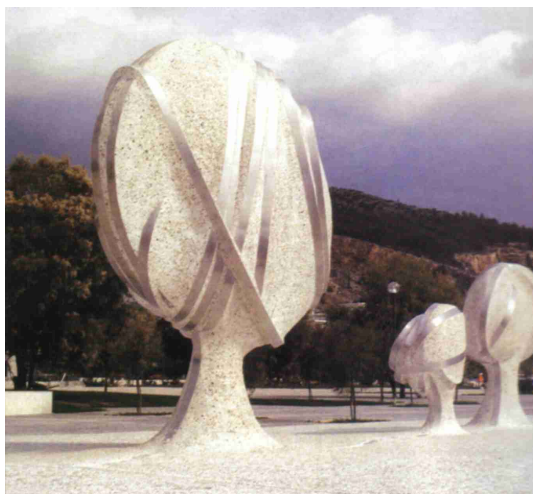
L'Association ARTEMON à l'occasion de l'Exposition de Peinture de POLYMNIA à la Maison de la Grèce (du 6 au 14 mai 2006, ouverte t.l.j. de 17h à 20h, sauf jours fériés) organise un concert de musique populaire, avec KYRA le 7 mai, à 16h, puis le vernissage de l'exposition le même jour à 18h.

Le décrochage de l'exposition aura lieu le 14 mai à 18h, précédé d'un concert de rébético par KYRA et DANIS à 16h.

Οι πρόσφατες εκθέσεις που έγιναν με έργα του Φιλόλαου, μας οδήγησαν στη δημοσίευση αυτού του κείμενου, που ευγενικά μας παραχώρησε η Βάσια Καραγιάννη-Καραμπελιά, για να γνωρίσουν καλλίτερα τα μέλη της παροικίας ένα μεγάλο Έλληνα καλλιτέχνη που ζει και δημιουργεί στη περιοχή του Παρισιού.

Για το φίλο μου, το γλύπτη Φιλόλαο¹

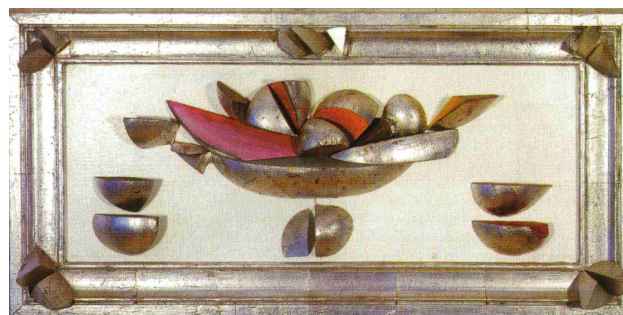
Ο Φιλόλαος είναι γνωστός στο Βόλο χάρι κυρίως στα μεταφυσικά, ιερατικά γλυπτά του που, απόηχα σε τρικυμίες κι ανέμους, ατενίζουν από την τσιμεντένια αποβάθρα της παραλίας τη θάλασσα, εκεί, πέρα από το «Ξενία»², πηγαίνοντας προς τον Άναυρο. Κατασκευασμένα από το ίδιο «πλυμένο σκυρόδεμα» όπως και το δάπεδο στο οποίο εναποθέτουν τις παράδοξες σκιές τους, οι λιτές, μυστηριώδεις αυτές φόρμες - δέντρα, κορμοί, λουλούδια - μοιάζουν να συνεχίζουν τον περιβάλλοντα χώρο, διαμορφώνοντας τον και διαμορφούμενα παράλληλα απ' αυτόν. Οι μεταλλικές, χαλύβδινες ταινίες που ρυθμίζουν τους καμπυλόγραμμους όγκους σχηματίζοντας απαστράφτοντα ιδεογράμματα κάτω από τις αχτίδες του ήλιου και την πνοή των ανεμών, οι χαλύβδινοι διαχωρισμοί του δαπέδου που συνεχίζουν και μεταμορφώνουν τα βήματα των περιπατητών, μεταφέρουν στον ιδεατό χώρο της τέχνης τα χρώματα τ'ουρανού και της θάλασσας και ποιητικά συνδιαλέγονται με την αρχιτεκτονική του βιομηχανικού περιγύρου. Μόνιμη σκηνογραφία ενός πανάρχαιου μύθου, μιας όπερας που παίζεται αδιάκοπα με άλλους εκτελεστές, καινούργια όργανα, νέες ερμηνείες, πράξεις, σκηνές, με τη συνοδεία ωστόσο των ίδιων κυμάτων φωτός και θαλάσσης, εν μέσω των ίδιων μορφών ζωής... Με φόντο, πάντα, τα Πευκάκια, τις Αλυκές, πάντα τις ίδιες απαλές κορυφογραμμές.

Ο Φιλόλαος γεννήθηκε στη Λάρισα το 1923. Το οικογενειακό του όνομα είναι Γλούπας. Ο αδελφός του, Τάκης Γλούπας, είναι ο γνωστός κι εξαιρετος Λαρισινός φωτογράφος. Αυτός ήταν που βοήθησε ηθικά αλλά και οικονομικά το Φιλόλαο στα πρώτα του βήματα, κυρίως την εποχή που πρωτοήρθε στο Παρίσι (1950) και φοίτησε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και στην Grande Chaumière.

Από το δημοτικό σχολείο ακόμα, ο Φιλόλαος είχε δείξει την κλίση του στη ζωγραφική και στην γλυπτική. Κοντά

στον πατέρα του, επιλοποιό, έμαθε να σκαλίζει το ξύλο και να χειρίζεται τον τόρνο. Μέχρι και σήμερα άλλωστε υπάρχει ένας τόρνος στο εργαστήρι του, στο Saint Rémy les Chevreuses (έξω από το Παρίσι) όπου κατοικεί, και συχνά τον χρησιμοποιεί όχι μόνο για κάποια από τα γλυπτά του (η σειρά μικρογλυπτών από ξύλο του 1993 π.χ., «Les Dames», καθώς και μια σειρά πινάκων υπερρεαλιστικού ύφους, έχουν γίνει μ' αυτή τη τεχνική) αλλά και για την δημιουργία ποικίλων κατασκευών ή αντικειμένων καθημερινής χρήσης υψηλής ποιότητας «design»: μπουκάλια, φρουτιέρες, κύπελλα, καρέκλες, πολυθρόνες, μικρά και μεγάλα έπιπλα από ξύλο και μέταλλο. Το κουνιστό αλογάκι, που έφτιαξε για το γιο του το Γιώργο όταν ήταν μικρός και που πάντα βλέπει κανείς στο σπίτι του, είναι κι αυτό τορναριστό. Έφτιαχνε και σβούρες, όπως αυτές που παίζαμε ολοι άλλοτε σαν είμαστε παιδιά, ίδιες μ' εκείνες σίγουρα που - καθώς μου έλεγε κάποτε - ο πατέρας του πουλούσε στα μεγάλα παζάρια της Θεσσαλίας τα παλιά καλά χρόνια. Έξω από κάθε ανεκδοτολογία πάντως, το γεγονός αυτό μας φέρνει κοντά στο πνεύμα των δημιουργιών του Φιλόλαου, στη σημασία που η μνήμη, η φαντασία η το παιχνίδι έχουν για τις κατασκευές του όπως κι οι πολλαπλές σχέσεις του με τους ανθρώπους, το φυσικό περιβάλλον ή τα φυσικά υλικά τα οποία με τελειώσ προσωπικό τρόπο εισάγει στις συνθέσεις του. Παράδειγμα, οι πίνακες με τις φρουτιέρες ή τα υπερρεαλιστικά αφαιρετικά τοπία τα καμωμένα με ξυλάκια, ρίζες, κόκαλα ζώων, σανίδες ή φλοιούς δέντρων που έγλυψε κι εξέβρασε η θάλασσα, που ξέρανε ο ήλιος, που λέγαιναν οι άνεμοι και οι βροχές και που σημάδεψε ο χρόνος.

Έχοντας ξεκινήσει από μια γλυπτική κλασικού, ρεαλιστικού ύφους (στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, 1944 με 1947 και 1949 με 1950, είχε δάσκαλο τον Μ. Τόμπρο, αλλά ο Απάρτης έπαιξε επίσης σημαντικότατο ρόλο στη διαμόρφωση των πρώτων του κατασκευών) ο Φιλόλαος ακολουθεί μετά την εγκατάστασή του στο Παρίσι νέους εικαστικούς δρόμους και πειραματίζεται με καινούργια υλικά. Ιδιαίτερα μετά το 1953, όταν γνωρίζει τον αρχιτέκτονα André Gomis και τους Andrault και Parat - οι οποίοι τότε ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους, αρχίζει ο Φιλόλαος να συνεργάζεται μαζί τους για τη δημιουργία νεωτερικών γλυπτών έργων που συμμετέχουν στην αρχιτεκτονική σύλληψη κτηριακών εγκαταστάσεων (έργων των οποίων η αξία, σύμφωνα με τους γαλλικούς νόμους, αντιπροσωπεύει το 1% του συνόλου των εγκαταστάσεων - πράγμα σημαντικότατο για τους καλλιτέχνες αλλά και για την καλλιτεχνική παραγωγή)

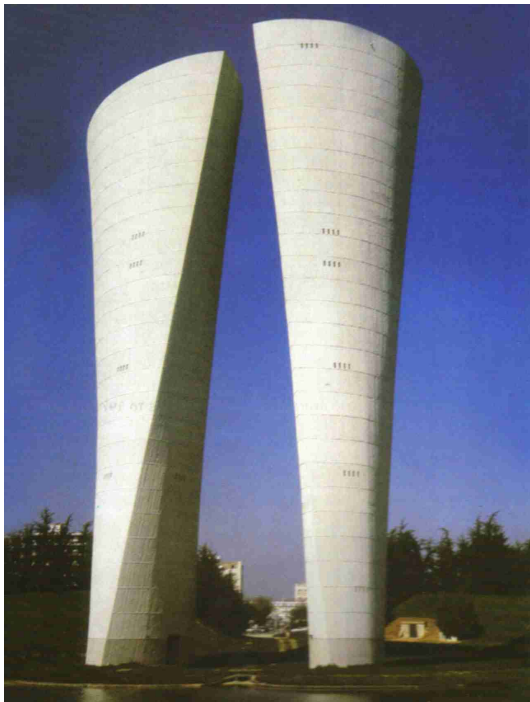
Από το 1961 κι έπειτα ο Φιλόλαος συνεργάστηκε με περισσότερους από 40 γνωστούς αρχιτέκτονες. Έστησε πάνω από 80 γλυπτά σε πόλεις, σχολεία, κήπους, δρόμους, πλατείες, εκ των οποίων θ'αναφέρω μερικά μόνο - παραπέμποντας για περισσότερα στοιχεία στον εμπειριστατωμένο κατάλογο της έκθεσης «Φιλόλαος - Πράσινος, Πλάτες VII» που οργανώθηκε το καλοκαίρι του 2001 στο ίδρυμα Πέτρου και Μαρίκας Κυδωνιώσ στην

¹Το παρόν μικρό κείμενο πρωτοδημοσιεύτηκε υπό ελαφρώς διαφορετική μορφή στο περιοδικό *Εν Βόλω*, Χειμώνας 2001./τεύχος 4., που εκδίδει ο Δήμος Βόλου. Το τεύχος αυτό ήταν αφιερωμένο στους Βολιώτες/Θεσσαλούς καλλιτέχνες.

²Ξενία: παραλιακό ξενοδοχείο του Βόλου.

Ανδρο, τον οποίο επιμελήθηκε, προλόγισε, πλούτισε με πλήρη βιβλιογραφία και εργογραφία η ιστορικός τέχνης Αθηνά Σχοινά.

Το 1961, ο Φιλόλαος διαμόρφωσε ένα γλυπτό συντριβάνι στο προάστιο του Παρισιού Bagneux. Μεταξύ 1963 και 1971, δημιούργησε, στα πλαίσια του χωροταξικού σχεδίου της πόλης, το μνημειακό συγκρότημα του *Υδραγωγείου*, στη Valence, το οποίο έγινε «σημείο αναφοράς» στην αρχιτεκτονική γλυπτική του 20ου αιώνα κι έχει χαρακτηριστεί «ιστορικό μνημείο και παγκόσμιο αξιοθέατο». Γι' αυτό το μνημείο, άλλωστε, ο Φιλόλαος πήρε το πρώτο βραβείο διαγωνισμού για το καλύτερο έργο εξωτερικού χώρου της δεκαετίας 1970-1980.

Πρόκειται για δύο αντικριστούς ελλειψοειδείς πύργους 57μ. ύψους, ανθεκτικούς στις εσωτερικές όσο κι εξωτερικές εντάσεις και πιέσεις του νερού (προβλεπόταν να περιλάβουν πολλούς τόνους) και του αέρα. «Εκτός από τεχνικό επίτευγμα», γράφει η Α. Σχοινά (όπ.π) «η ραδιότητα των δίδυμων αυτών στιβαρών, φαινομενικά ανάλαφρων και μνημειακών πύργων, αισθητικά εντυπωσιάζει, καθώς είναι περίοπτοι, διαθέτοντας στο σχήμα της διπλής αντιθετικής συστροφής τους, κίνηση που από τη βάση μέχρι την κορυφή της διαγράφει τόξο 90 μοιρών».

Ένα άλλο σημαντικό γλυπτό ύψους 6μ. από ανοξείδωτο χάλυβα στήθηκε το 1971-72 στη Défense του Παρισιού. Το 1977 ο Φιλόλαος ύψωσε τις εντυπωσιακές, δωρικής λιτότητας και δύναμης «κρήνες» του (ύψους 7μ, σε χώρο συνολικής διαμέτρου 460μ) στην Ορλεάνη. Το 1980 κατασκεύασε την «Γλυπτή είσοδο» του κολεγίου Remalart στη Νορμανδία και το 1985 το κυκλαδικού ύφους αμφιθέατρο, από σκυρόδεμα και χάλυβα, στο πάρκο του St Loft. Το 1986 προίκισε την πόλη του Βόλου με τα γλυπτά της παραλίας. Το 1991 κέρδισε το διαγωνισμό για ένα *Μνημείο της Αντίστασης* στη Λάρισα, και πραγματοποίησε αυτό το έργο στο οποίο αποκρυσταλλώνονται όλες οι αισθητικές αντιλήψεις του για την «αρμονική παρουσία του γλυπτού στο περιβάλλον», την ισορροπία ανάμεσα στις φόρμες του έργου και στο σύνολο της καλλιτεχνικής επέμβασης μέσα σ' ένα ιδιαίτερο φυσικό περίγυρο. Στα τέλη του '90, επίσης, κατασκεύασε ένα «γλυπτό περιβάλλον» για την είσοδο του Μουσείου Μοντέρνας

Τέχνης στη Θεσσαλονίκη, καθώς και τις «Gogottes» για τον κήπο του Guyancourt.

Παράλληλα, ο Φιλόλαος κατασκεύασε δεκάδες μικρά και μεγάλα γλυπτά (τα οποία εξέθεσε σε ατομικές ή ομαδικές εκθέσεις, στη Γαλλία, την Ελλάδα, και πολλές ευρωπαϊκές χώρες) όπου τα διδάγματα του κυβισμού, του κονστρουκτιβισμού ή της γεωμετρικής αφαίρεσης παντρεύονται ελεύθερα κι αισθησιακά με άλλες «παραδοσιακές» ή μοντέρνες εκφραστικές επιλογές, με μόνο γνώμονα την πηγαία επιθυμία πλαστικού *διαλόγου* μέσω της τέχνης με τους «άλλους» - με τον κόσμο.

«Θεωρείς πως τα γλυπτά σου έχουν μια μεσογειακή αίσθηση; Κάτι, που να σε συνδέει με τον ελληνικό πολιτισμό; Έχοντας ζήσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής σου στη Γαλλία (...) πόσο Έλληνας αισθάνεσαι;» ρώτησαν τον Φιλόλαο. Κι ο Φιλόλαος απάντησε: « Δεν ξέρω πόσο Έλληνας είμαι. Ένα είναι σίγουρο. Πως αγαπώ την Ελλάδα κι αισθάνομαι όπως τα αποδημητικά πουλιά, που μόλις ανθίζουν οι καστανιές και τα κρινάκια του αγρού ξεπετάζουν τα λευκά τους πέταλα, ξέρω πως έρχεται η ώρα να κατηφορίσουν προς το νοτιά, κατά την Ελλάδα. Κι όταν κιτρινίσουν τα πρώτα φύλλα κι αρχίσουν να βγαίνουν τα σαλιγκάρια, επιστρέφω».

Βάσια Καρκαγιάννη – Καραμπελιά
Chargée de cours (*Initiation à la Civilisation Néo-hellénique, Histoire de l'art grec moderne et contemporain*) a l' Institut Néo-hellénique, Paris IV, Sorbonne.

Compte-rendu des débats organisés au 26e Salon du Livre de Paris

Depuis 1997, à l'exception de l'année dernière, à l'occasion du Salon du Livre de Paris, la Librairie Hellénique Desmos a organisé de fructueux débats autour de la littérature grecque contemporaine. Le cru 2006 a mis la «Francophonie» à l'honneur et Yannis Mavroeidakos a proposé deux rencontres visant à présenter des auteurs grecs dont l'œuvre a été, ne serait-ce que partiellement, écrite en français.

Le débat du samedi 18 Mars a été consacré à trois philosophes qui occupent une place prépondérante dans l'évolution de la pensée de la seconde moitié du XXe siècle : Kostas Axelos, Cornelius Castoriadis et Kostas Papaïoannou. Tous trois nés au début de années 20, sont venus fin 1945 en France où s'est déroulée leur carrière universitaire et l'envol de leur renommée. Pour nous brosser une esquisse de l'œuvre de ces trois penseurs, sont intervenus : Jean Lauxerois pour K. Axelos, Stella Manet pour C. Castoriadis, Laurie Catteeuw et François Bordes pour K. Papaïoannou. Chacun des intervenants a permis aux nombreuses personnes présentes de se faire une idée vivante de ces trois itinéraires de pensée particulièrement exigeants.

Le lendemain, dimanche 19 mars, le thème du débat était «les écrivains grecs de langue française». Cela a été l'occasion pour Robert Jouanny de nous dresser un portrait haut en couleurs de Jean Moréas, pour Henri Tonnet de nous proposer un tableau synoptique des écrivains grecs qui ont choisi d'écrire en français aux 19^eème et 20^eème siècles, pour Michel Lassithiotakis d'évoquer les ouvrages où Nikos Kazantzaki a utilisé le français pour véhiculer sa pensée vers un public le plus large possible.

Pour chacune de ces deux conférences-débats le public a eu la possibilité de poser des questions aux orateurs et, si chacun aurait aimé disposer de plus de temps pour mieux profiter de leur érudition, il reste la possibilité de rencontrer directement les auteurs en se plongeant dans leurs œuvres.

Manifestations

Conférence

La Communauté Hellénique de Paris et des Environs
vous invite

le mardi 9 mai 2006, à 20h00,
à la Maison de la Grèce,
à la conférence de **M Panos Sarianos**

« **L'esprit de Delphes** »

*****

Conférence

La Librairie Hellénique Desmos
et la Communauté Hellénique de Paris et des Environs
ont le plaisir de vous inviter à la conférence
du philosophe **Kostas Axelos** :

Quelle question ? Quelles réponses ?

Jeudi 11 mai 2006, à 20h,
à la Maison de la Grèce, 9 rue Mesnil – Paris 16°.

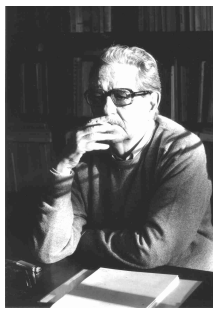
*****

Kostas AXELOS

Kostas Axelos est né le 26 juin 1924 à Athènes. Suit, parallèlement à ses études dans un lycée grec, l'enseignement de l'Institut français d'Athènes et de l'École allemande. La Faculté dite de philosophie ne dispensant pas un enseignement de la philosophie satisfaisant, il s'inscrit à la Faculté de droit. Mais la guerre l'oriente vers la politique : sous l'occupation allemande et italienne il prend une part active à la Résistance et ensuite à la guerre civile – où les Anglais s'engagent militairement – comme organisateur, journaliste et théoricien communiste (1941-1945). Il se fait exclure du P.C. et est condamné à mort par une cour martiale. Kostas Axelos s'installe fin 1945 à Paris. Il poursuit des études de philosophie à la Sorbonne. De 1950 à 1957, il est chercheur au Centre national de la recherche scientifique (section philosophie). Ensuite, jusqu'en 1959, il continue à travailler à ses thèses, comme attaché de recherches à l'École pratique des hautes études. De 1962 à 1973, il enseigne la philosophie à la Sorbonne. Publie – d'abord en grec, ensuite et principalement en français, mais en allemand aussi – des écrits, traduits au total en seize langues, et donne des conférences un peu partout dans le monde. La plupart de ses textes et de ses conférences sont incorporés dans ses livres.

Son premier livre – des écrits de jeunesse –, *Les Essais philosophiques*, paraît à Athènes en 1952, où il fait paraître, en grec aussi, *Que penser ? Que faire ?* en 1993, et *L'Époque et l'enjeu suprême* en 2002.

Collaborateur, rédacteur puis rédacteur en chef de la revue *Arguments* (1956-1962), il fonde et dirige depuis 1960 la collection « Arguments » aux Éditions de Minuit. Soutient en 1959 ses thèses de doctorat en Sorbonne, publiées aux Éditions de Minuit : *Marx penseur de la technique* (1961) et *Héraclite et la philosophie* (1962). Ce sont les deux premiers volumes d'une trilogie, « Le

Déploiement de l'errance », dont le troisième est constitué par *Vers la Pensée planétaire* (1964). Publie ensuite en allemand *Einführung in em kilnftiges Denken – Introduction à une pensée future* – chez Niemeyer, Tübingen, 1966. La deuxième trilogie, « Le Déploiement du jeu », également aux Éditions de Minuit, est formée par la *Contribution à la logique* (1977), *Le Jeu du monde* (1969) et *Pour une Éthique problématique* (1972). La troisième, « Le Déploiement d'une enquête », comprend *Arguments d'une recherche* (1969), *Horizons du monde* (1974), *Problèmes de l'enjeu* (1979). En 1973 paraît un court volume d'*Entretiens* (Montpellier, Fata Morgana). Puis viennent : *Systématique ouverte* (1984), *Métamorphoses* (1991), *Lettres à un jeune penseur* (1996), *Notices « autobiographiques »* (1997), *Ce questionnement* (2001), *Réponses énigmatiques* (2005) aussi aux Éditions de Minuit.

Remontant à la pensée poétique d'Héraclite et à travers l'histoire mondiale de la pensée, il s'efforce de promouvoir, en scrutant l'horizon de l'errance, une nouvelle pensée du jeu de la totalité fragmentaire, pensée historique et systématique, ouverte et multidimensionnelle, questionnante et planétaire, affrontant l'enjeu de l'ère de la technique. Le Monde, qui devient après 1984 le monde demeure le problème, plutôt la *question* sur laquelle reste axée sa pensée indissolublement liée à l'expérience individuelle et historico-mondiale : sont interrogés ses différentes instances et notre rapport à lui. Par-delà la clôture, se trouve proposée une ouverture.

*****

Exposition de Peintures

Sous le Haut-Patronage
de son Excellence l'Ambassadeur M Georges Anastassopoulos,
Délégué Permanent de la Grèce auprès de l'UNESCO

La Communauté Hellénique de Paris et des Environs
a l'honneur de vous inviter

au vernissage de l'Exposition de Peintures
de **Yiannis Fokas**

le jeudi 18 mai 2006, à 19h00
à la Maison de la Grèce
9 rue Mesnil, 75116 Paris

Exposition (du 16 mai au 5 juin) ouverte t/j,
sauf jours fériés, du 18h00 à 20h00

*****

Μια μοναχική πορεία

Η ζωγραφική του Γιάννη Φωκά είναι μια μοναχική πορεία στην πολυφωνική πρόταση που διατύπωσε η γενιά του. Αφηγείται το πάθος της ύλης και του χρώματος, της φόρμας και της κιναισθητικής γραφής. Είναι η μπαλάντα της αναγκαιότητας της έκφρασης που μεταλλάσσει το βίωμα και την εμπειρία σε εικόνα με ρευστά χρώματα και γεροδεμένες φόρμες. Με συνέπεια από τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '80 ο καλλιτέχνης, καταθέτει περισσότερο παρά περιγράφει όλο το φάσμα των σχέσεων με το άμεσο περιβάλλον του και τον ίδιο του τον εαυτό.

Είναι ένας από τους βασικούς εισηγητές αυτού του είδους της εικαστικής έκφρασης στην ελληνική ζωγραφική και ίσως ο μοναδικός που συνεχίζει με συνέπεια να διατυπώνει την καλλιτεχνική του πρόταση, χωρίς στείρες εμμονές και δεσμεύσεις. Το έργο του οργανώνεται σε μορφολογικές και αισθητικές ενότητες, στις οποίες ο καλλιτέχνης με

διαφορετικές αφορμές μελετά την οντική υπόσταση της ανεικονικής φόρμας: την ένταση και τη σιγή του ήχου των μορφών, το τυχαίο και το σκόπιμο χαρακτήρα της ύλης που μετασχηματίζεται σε φόρμα, σχέσεις ύλης και χρώματος, ύλης και φόρμας. Η οντολογία της εικόνας του καλλιτέχνη διευρύνεται καθώς η σύνθεση εμπλουτίζεται συνεχώς με νέα στοιχεία τα οποία λειτουργούν σαν παραβάσεις της γενικής αισθητικής αρχής, δοκιμάζοντας την ελαστικότητα των ορίων της. Τα στοιχεία αυτά είναι δύο ειδών: σχεδιαστικά και ύλες. Τα πρώτα έχουν τη μορφή της ορθολογικής φόρμας η οποία είτε διαχέεται στο όμορφο και κιναισθητικό περιβάλλον της εικόνας, είτε κυριαρχεί και επιβάλλεται με τη δομή της στις «χειρονομιακές αποθέσεις» των χρωμάτων στη ζωγραφική επιφάνεια. Οι ύλες διαδραματίζουν το διπλό ρόλο του υποστηρικτή της μάζας και του όγκου του χρώματος, (γύψος, κονίαμα, χαρτί, κ.α.) αλλά και του υποβολέα της πρόθεσης του καλλιτέχνη να επισημάνει τη σχέση του με το άμεσο περιβάλλον καθώς σε ένα μεγάλο αριθμό έργων έχει τοποθετήσει τα «μικρά απόβλητα» του εργαστηρίου του (χαρτιά, κόλλες, σπάγκους, χαρτόνια κ.α.)..

.....Το έργο του Γιάννη Φωκά έχει έντονο το προσωπικό στοιχείο, με την έννοια ότι αποτυπώνει τις συναισθηματικές διακυμάνσεις και σχέσεις του καλλιτέχνη. Εντυπωσιάζει όμως η ικανότητα του να εξωθεί τις εικόνες του σχεδόν έξω από τα όρια της χώρας του υποκειμενικού και να συνδιαλέγεται με γενικότερους και γι' αυτό λιγότερο υποκειμενικούς κανόνες. Έχει ευρύτερη ανάγνωση η σχέση για παράδειγμα στην οποία οδηγεί μια ποσότητα χρώματος αφού αναμειγνύει λίγο γύψο που θα του δώσει όγκο, με ένα διπλανό του χρώμα το οποίο ψεκάζεται και γι' αυτό είναι περισσότερο διαφανές. Λόγου χάριν το ψεκασμένο χρώμα λειτουργεί ως σκιά και παράξενος φωτισμός του χρωματικού όγκου που συνορεύει. Το μάτι του θεατή θα εντοπίσει συντομότερα και άμεσα τις σχέσεις που εξιστορούν κάτι από άλλες, στις οποίες η νοηματοδότησή τους είναι έμμεση.

Η εμφάνιση της φιγούρας στο έργο του Γιάννη Φωκά δεν είναι πρόσφατη. Πρόσφατη είναι η απόφαση του καλλιτέχνη να διευθετήσει ριζοσπαστικά τη σχέση του με τη διαδικασία ανάκτησης μορφών που αναβλύζουν απ' τη βιοματική μνήμη, στην οποία έχουν εναποτεθεί ως έμμεσες καταγραφές σημείων του άμεσου περιβάλλοντος. Ενώ στο παρελθόν η κίνηση της παράστασης προς τη ζωγραφική επιφάνεια έπρεπε να φιλτραρισθεί από το φίλτρο μιας συγκεκριμένης ζωγραφικής συμπεριφοράς, τώρα η απόσπασματική εικόνα έρχεται ως εννοιολογικό είδωλο, ως σχεδίασμα επιθυμίας. Είναι μια επιθυμία που περιπλανήθηκε επιλεκτικά σε στιγμές της ιστορίας της τέχνης, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό δεν αναζήτησαν το αντικείμενο ως πράγμα, αλλά ως αφορμή εικαστικού στοχασμού. Το φλιτζάνι, το πατίνι αλλά και το βάζο με τα πινέλα, ακόμα και τα σωληνάκια των χρωμάτων, λειτούργησαν κατ' αυτόν τον τρόπο. Το αντικείμενο ξεδιπλώνεται μέσα από διαφορετικές υποστάσεις ως αλήθεια, ως βίωμα, ως απουσία (ίχνος) και ως εικαστική οντότητα. Μάλιστα ένα από τα σημαντικότερα έργα της έκθεσης έγινε επάνω σε ένα παροπλισμένο τελάρο, στο οποίο διατηρήθηκαν τα ίχνη του αρχικού του προορισμού - ένα ποίημα του Πικάσο - ως οπτικό κυρίως υπόστρωμα. Η γραφή και οι γραφισμοί, το χρωματικό περιβάλλον, το υδαρές τραπέζι στο κάτω μέρος της εικόνας, εξυφαίνουν ένα πλαίσιο, στο οποίο προβάλλεται η εξαιρετική εικαστική αποτύπωση του βάζου με τα πινέλα ως ηρώο χρωματικού ρίσκου.....

.....Η στροφή του καλλιτέχνη η μάλλον η απόφαση του να μην περιστείλει την αναδυόμενη σχέση με τη βιοματική εικόνα μπορεί να αποτυπώνει την άμεση

αντίδραση του Γιάννη Φωκά σε ερεθίσματα της καθημερινής ζωής. Θα πρέπει όμως να εκτιμηθεί και ως προσπάθεια συνάντησης του με την καινούργια εκδοχή του κόσμου που εγκαταστάθηκε εν αγνοία (ή με την αδράνεια) μας. Τον ερεθίζει πλέον περισσότερο η πρόσβαση στις διάσπαρτες γύρω μας εκδοχές ύπαρξης των πραγμάτων, μέσα από κώδικες της τέχνης τους οποίους μεταστρέφει με τέτοιο τρόπο ώστε να παρεισφρήσουν νέα στοιχεία και να εμπλουτίσουν την εμπειρία μας. Γι' αυτό και οι εικόνες του Γιάννη Φωκά αρχίζουν να υπάρχουν με τρόπο ρητό.

Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 2002

Χάρης Σαββόπουλος, κριτικός Τέχνης

*****

Conférence

La Communauté Hellénique de Paris et des Environs
a le plaisir de vous inviter

le mardi 23 mai 2006, à 20h00,
à la Maison de la Grèce,
9 rue Mesnil, 75116 Paris

à la conférence de **M Ilias Tsimbidaros**
Univ. Paris VIII – Philosophie,
C.N.R.S. – Chercheur associé, UPR 76

**« Poésie et philosophie en Grèce moderne.
Sikelianos et Embiricos, deux poètes penseurs »**

Il y a un détail concernant la Grèce moderne qui pourrait paraître paradoxal, mais le pays qui a vu naître et se développer la pensée philosophique en tant qu'expression vitale et parole publique dans la cité, semblerait l'ignorer aujourd'hui. Cela ne veut nullement dire qu'il n'y a pas de professeurs de philosophie ni d'universitaires s'y intéressant activement, mais seulement qu'il n'y a plus de courants philosophiques autochtones, plus de débats philosophiques impliquant et animant la vie de la nation depuis son fondement au dix-neuvième siècle. Pourtant, des idées philosophiques " théoriques ", réelles et vivantes, continuant des formes et expressions antiques de pensée y ont vu le jour mais sous forme poétique, s'inspirant souvent de courants réprimés, mi savants, mi populaires, restés dans l'ombre (ou encore de quelques courants savants du passé). Certes, ce fait peut aussi paraître peu significatif au regard de l'histoire de tant d'états nations de taille modeste. Mais notre interrogation se place ailleurs, pouvant percer jusqu'à l'inconscient d'un pays.

La Grèce, doit elle se soumettre à la modernité et à la fascination pour l'Occident, quel qu'en soit le prix ? Même au péril de sa mémoire ou de son histoire vécue, de son identité ou de sa conscience de soi ? Pourquoi la poésie est-elle plus rebelle ? Qu'est-ce qui résiste et à quoi ? Est-ce aussi grâce à la langue ? Il convient, pour y répondre, de ne pas faire de la " critique littéraire " mais d'examiner au préalable quelques problèmes fondamentaux de la philosophie pour qu'ensuite s'interroger sur les éléments qu'apportent deux poètes paradigmatiques, apparentés l'un à l'autre. Ces éléments s'avèrent apparemment aptes à toucher et à réveiller des points sensibles et profonds concernant la mémoire et la conscience d'un peuple parlant encore le grec.

Ilias Tsimbidaros

**ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΙΤΑΛΙΚΕΣ
ΕΚΛΟΓΕΣ
Η επιστολική ψήφος**

Πολλά γράφτηκαν για τις τελευταίες ιταλικές εκλογές, για την ανατροπή των εκλογικών προγνωστικών, για τη σημασία τους στη μελλοντική εξέλιξη της Ευρώπης, για την επαναφορά στο προσκήνιο του Ιταλικού Φασιστικού Κινήματος (αν και γι αυτό το φαινόμενο γράφτηκαν πολύ λιγότερα κείμενα) κλπ, κλπ. Θα ήθελα να επισημάνω κι ένα άλλο γεγονός, που πέρασε σχεδόν απαρατήρητο. Για πρώτη φορά οι Ιταλοί της Διασποράς εξέλεξαν τους εκπροσώπους τους στο Ιταλικό Κοινοβούλιο και την Ιταλική Γερουσία με επιστολική ψήφο. Και όλα λειτούργησαν κανονικά και ομαλά. 3 520 809 Ιταλοί της Διασποράς ήταν εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους. Ψήφισαν με επιστολική ψήφο, που έστειλαν στο Προξενείο, που ανήκουν. Εξέλεξαν συνολικά 12 βουλευτές και 6 γερουσιαστές. Οι εκλογικές περιφέρειες ήταν: Βόρεια και Κεντρική Αμερική με 403 597 εγγεγραμμένους, 2 βουλευτικές έδρες και 1 έδρα γερουσιαστή, Νότια Αμερική με 885 673 εγγεγραμμένους, 3 βουλευτικές έδρες και 2 έδρες γερουσιαστή, Ευρώπη με 2 039 149 εγγεγραμμένους, 6 βουλευτικές έδρες και 2 έδρες γερουσιαστή και τέλος Ασία, Ωκεανία και Αφρική με 192 390 εγγεγραμμένους και από μία έδρα βουλευτή και γερουσιαστή.

Όλα αυτά τα γράφω για να υπενθυμίσω ότι η επιστολική ψήφος, μόνιμο αίτημα των Ελλήνων της Διασποράς, δεν είναι κάτι το ανέφικτο και αδύνατο να πραγματοποιηθεί. Απτή απόδειξη μας δίνουν οι πρόσφατες ιταλικές εκλογές. Ξέρω ότι θα αντικρουστώ με επιχειρήματα του τύπου: 7 εκατομύρια Έλληνες στο εξωτερικό με 11 εκατομύρια Έλληνες στην Ελλάδα, η αναλογία είναι πολύ μεγάλη. Και πάλι οι ιταλικές εκλογές δίνουν την απάντηση. Οι Ιταλοί της Διασποράς είναι πάνω από 25 εκατομύρια. Μόνο 3,5 εκατομύρια γράφτηκαν στους καταλόγους. Ένα μεγάλο μέρος από τους απογόνους των μεταναστών έχει χάσει την επαφή με την Ιταλία. Στη Γαλλία π.χ., που η ιταλική μετανάστευση είναι σχετικά πρόσφατη και υπολογίζεται ότι υπάρχουν 4 εκατομύρια Ιταλικής καταγωγής πολίτες, μόνο 365 000 γράφτηκαν στους εκλογικούς καταλόγους για να ψηφίσουν στις εκλογές.

Η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα των Ελλήνων της Διασποράς. Μετά την άρση του συνταγματικού κωλύματος (πέρασαν ήδη πέντε χρόνια), που εμπόδιζε τη καθιέρωση της επιστολικής ψήφου, είναι καιρός πλέον να σταματήσει το αεροπορικό «γαϊτανάκι» που σπινότανε κάθε φορά που γίνονταν βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα. Η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου θα συνδέσει οργανικά όλους τους Έλληνες της Διασποράς (κι αυτούς που λόγω μεγάλων αποστάσεων, π.χ. Αυστραλία, δεν μπορούν εύκολα να πάρουν το αεροπλάνο για να πάνε να ψηφίσουν) με την Ελλάδα, μέσω των εκπροσώπων τους, τους εκλεγμένους των αποδήμων. Χωρίς να ξεχνάμε ότι θα επιτρέψει και την επίσημη καταγραφή των απανταχού Ελλήνων.

Η Ιταλική κυβέρνηση ξεκίνησε τη προσπάθεια συσπείρωσης της Ιταλικής Διασποράς, πολύ αργότερα από τη δημιουργία του Ελληνικού ΣΑΕ, που ιδρύθηκε επίσημα το 1995. Το Ιταλικό Κράτος όμως προχώρησε ταχύτερα από το Ελληνικό Κράτος και έλυσε με πραγματιστικό τρόπο το πρόβλημα συμμετοχής των εκπατρισθέντων Ιταλών στα «κοινά».

Κάθε φορά που μπορούμε θέτουμε το θέμα της επιστολικής ψήφου και πάντοτε δεχόμαστε ευνοϊκή απάντηση από όλους τους εκπροσώπους του Ελληνικού Κράτους η της Ελληνικής Βουλής. Όλοι τους μας διαβεβαιώνουν ότι υπάρχει ομοφωνία γύρω από αυτό το θέμα. Εμείς όμως διαπιστώνουμε ότι υπάρχει εμφανής δυστοκία, που σημαίνει ότι πίσω από την επιφανειακή εμφανή ομοθυμία και ομοφωνία υπάρχουν διαφορετικές απόψεις, ίσως και φόβοι(;) που δεν επιτρέπουν την πραγμάτωση του μέτρου της επιστολικής ψήφου. Ευελπιστούμε ότι θα λυθούν τα όποια προβλήματα υπάρχουν και θα ευοδωθούν οι προσδοκίες μας, πριν είναι πολύ αργά, πριν συρρικνωθούν και εκλείψουν οι παροικίες των Ελλήνων στον εξωελλαδικό χώρο κι έτσι εκλείψει αυτόματα και η ανάγκη για καθιέρωση της επιστολικής ψήφου.

Ανδρέας Τσαπής

Παρίσι 28 Απριλίου 2006

*****

19^η ΜΑΪΟΥ, ΗΜΕΡΑ ΜΝΗΜΗΣ

Γενοκτονία Ποντίων

Η 19^η Μαΐου καθιερώθηκε σαν μέρα μνήμης της Γενοκτονίας των Ποντίων, γιατί την ημερομηνία αυτή (στα 1919) αποβιβάσθηκε στη Σαμψούντα του Πόντου, ο Κεμάλ Ατατούρκ, έχοντας εντολή από το Σουλτάνο και τους Άγγλους να σταματήσει τα εγκλήματα που γίνονταν. Αυτός, όχι μόνο δεν εφάρμοσε κάτι τέτοιο, αλλά τα συνέχισε πιο συστηματικά. Στο χρονικό διάστημα 1916-23 οι Νεότουρκοι θα καταφέρουν από τους 750.000 Έλληνες που κατοικούσαν στον Πόντο να εξαφανίσουν με τη μέθοδο των σφαγών 350.000 Έλληνες και με τη μέθοδο των διώξεων, και των εκτοπίσεων τους υπόλοιπους Έλληνες του Πόντου. Η Ποντιακή μούσα, όπως πάντα έκλεισε μέσα σε δύο μόνο στίχους την πορεία και το μέλλον του Ποντιακού Ελληνισμού: *"Η ΡΩΜΑΝΙΑ ΚΙ ΑΝ ΠΕΡΑΣΕΝ ΑΝΘΕΙ ΚΑΙ ΦΕΡΕΙ ΚΙ ΑΛΛΟΝ."*

Παραθέτουμε το μήνυμα της 19^{ης} Μαΐου 1992 του τότε πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου:

«Η 19^η Μαΐου είναι ημέρα μνήμης για τη Γενοκτονία των Ποντίων και για τις αλησμόνητες πατρίδες του Πόντου και της Μικράς Ασίας. Η νομοθετική καθιέρωσή της από το Ελληνικό Κοινοβούλιο και η προώθηση της διεθνούς αναγνώρισής της αποτελεί για όλους μας χρέος τιμής. Καμία λήθη και καμία σιωπή δεν μπορεί να καλύψει τη δολοφονία των 353.000 συμπατριωτών μας Ελλήνων του Πόντου κατά τα έτη 1916-1923. Στερείται δε οποιασδήποτε αξίας κάθε αναφορά στην ποντιακή υπόθεση, εάν αγνοεί τις διαστάσεις και τη σημασία της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου και την ευθύνη του τουρκικού κράτους γι' αυτό το διεθνές έγκλημα. Στις μαύρες σελίδες της ιστορίας με το ολοκαύτωμα των Εβραίων, τη Γενοκτονία των Αρμενίων, τη σφαγή των Κούρδων, η σελίδα της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού γίνεται ακόμα πιο μαύρη, όταν στερείται από τα χιλιάδες θύματα η στοιχειώδης ηθική δικαίωση».

Deux livres en français pour ceux qui veulent se documenter : Bruneau Michel, *Les Grecs pontiques: Diaspora, identité, territoires*, CNRS Editions. Dalègre Joëlle, *Grecs et Ottomans 1453-1923*, L'Harmattan.

Une adresse web (en grec et en anglais) pour tous ceux qui veulent prendre contact avec les Associations des Pontiques dans le monde : <http://www.efxinospontos.org/links>

Επιστολή της Ευγενίας Φακίνου

Στις 4 Μαΐου 2006, η αναπλ. καθηγήτρια Ανίτα Ιακωβίδου Andrieu θα παρουσιάσει το έργο της Ευγενίας Φακίνου στο Ελληνικό Σπίτι. Η Ελληνική Κοινότητα που οργανώνει την εκδήλωση σε συνεργασία με το Centre de recherches "Littérature et poétique comparées" de l'Université de Paris X-Nanterre κάλεσε την κα Φακίνου να παρευρεθεί σ'αυτή τη βραδιά. Η Ευγενία Φακίνου μας έστειλε την ακόλουθη επιστολή, που απευθύνεται στα μέλη της παροικίας.

Πέστε πως είμαι εκεί

«Πέστε πως είμαι εκεί. Ανάμεσά σας κι ανάμεσα στους ήρωες και στις ηρωίδες των βιβλίων μου. Ελπίζω να είστε επιεικείς μαζί μου και να συγχωρήσετε τη φοβία που έχω με τις πτήσεις αεροπλάνων. Γιατί με τις «άλλες» πτήσεις δεν έχω κανένα πρόβλημα...

Ευχαριστώ ιδιαίτερος την κα Ιακωβίδου, για τον κόπο που

έχει κάνει τόσα χρόνια, μελετώντας τα βιβλία μου, με τόση αγάπη κι ευαισθησία. Ευχαριστώ επίσης, την Ελληνική Κοινότητα, τον κ. Τσάπη, κι όσους που με τον έναν ή τον άλλον τρόπο βοήθησαν στην πραγματοποίηση αυτής της εκδήλωσης. Ευχαριστώ κι εσάς, που παραβρίσκεστε, κι ελπίζω να συναντηθούμε κάποια άλλη φορά... Αν και συναντιόμαστε πάντοτε μέσα από τις σελίδες. Το πιστεύω ακράδαντα.

Ευχαριστώ και πάλι
Ευγενία Φακίνου»

*****

ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΔΥΤ. ΕΥΡΩΠΗΣ Παρίσι 3-4 Ιουνίου 2006

Η Ομοσπονδία Ελληνικών Κοινοτήτων Γαλλίας οργανώνει στις 3-4 Ιουνίου 2006 συνδιάσκεψη των Ελληνικών Ομοσπονδιών Δυτ. Ευρώπης με θέμα το σχέδιο νόμου για το ΣΑΕ, την εκπαίδευση των Ελλήνων της Διασποράς και τη συνεργασία και τον συντονισμό των Αποδήμων. Έχουν κληθεί όλες οι Ομοσπονδίες, όπως και ο αρμόδιος υφ. Εξωτερικών Κ. Θ. Κασσίμης, εκπρόσωποι της Μόνιμης Διακομματικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων και εκπρόσωποι του ΣΑΕ.

*****

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΛΕΣΧΗ CINE-CLUB

Tous les vendredis à 20 heures- Κάθε Παρασκευή στις 8 μμ

Παρασκευή 5 Μαΐου 2006

ΜΑΘΕ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΑ 1981, Έγχρωμο, 96 λεπτά. Σκ.-Σεν: Θ. Μαραγγός. Ηθοποιοί: Βασ. Διαμαντόπουλος, Άννα Μαντζουράνη, Ν. Καλογερόπουλος, Κ. Τσάκωνας.

Παρασκευή 12 Μαΐου 2006

ΛΟΥΦΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ 1984, Έγχρωμο, 99 λεπτά. Σεν-Σκ: Ν. Παρράκης. Ηθοποιοί: Ν. Καλογερόπουλος, Γ. Κιμούλης, Σ. Ξενίδης, Α. Φιλιππίδης.

Παρασκευή 19 Μαΐου 2006

Εκδήλωση για τη Γενοκτονία των Ποντίων

Παρασκευή 26 Μαΐου 2006

ΛΑΤΕΡΝΑ ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΙΜΟ 1955, Α/Μ, 80 λεπτά. Σκ.-Σεν: Α. Σακελλάριος. Ηθοποιοί: Βασίλης Αυλωνίτης, Μίμης Φωτόπουλος, Τζένου Καρέζη, Αλέκος Αλεξανδράκης.

Παρασκευή 1 Ιουνίου 2006

ΕΝΑΣ ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ ΓΙΑ ΚΛΑΜΜΑΤΑ 1961, Α/Μ, 75 λεπτά. Σκ. Ν. Δαδήρας, Σεν: Γ. Μαρής. Ηθοποιοί: Λ. Κωνσταντάρας, Άννα Φόνσου, Μάρω Κοντού, Καίτη Πάνου.

*****

Το Μοναστηράκι

Το τζαμί που βρίσκεται στο Μοναστηράκι ονομαζόταν τον 18ο και 19ο αιώνα, το Τζαμί του Τζισταράκη ή Τζαμί του Κάτω Παζαριού, ή του Κάτω Συντριβανιού. Διασώθηκε από τον Γεώργιο Δροσίνη, που το μετέτρεψε σε Μουσείο Κοσμητικών Τεχνών. Το τζαμί οικοδόμησε το 1759 ο Τζισταράκης, βοεβόδας των Αθηνών. Αλλά ας ακούσουμε τι λέει ο Καμπούρογλου στα *Μνημεία της Ιστορίας των Αθηναίων* [σελ. 99, τ. Α']: «Εις τους 1759 ήλθε βοιβόδας ο Τζισταράκης Αθηναίος. Ούτος οικοδόμησε το τζαμί του κάτω παζαριού, εκρέμισε μίαν κολώνα από εκείνας του Αδριανού δια της πυρίτιδος κόνεως, έλαβε και πολλά μάρμαρα από την παλαιάν μητρόπολιν».

Η κολώνα που ρίχτηκε ήταν από τον Ναό του Ολυμπίου Διός. [Αι Παλαιαί Αθήναι, Δ. Γρ.Καμπούρογλου, σελ. 14]. «Τον παλαιό καιρό, ήσαν πολλές κολώνες εκεί, στα 1759 όμως ήσαν μόνο 17. Τότες ο Τούρκος διοικητής του τόπου έρριξε την μία από αυτές, για να την κάνει ασβέστη να κτίση το τζαμί τούτο εδώ. Απ' την ίδια όμως κολώνα κράτησε ένα κομμάτι, για να κάνη το συντριβάνι. Έμειναν λοιπόν οι κολώνες 16. Σε μια μάλιστα από αυτές, είναι γραμμένο: '1759, Απριλίου 27, έρριξε την κολώνα'». Για την πράξη του αυτή να ρίξει την κολώνα του Ολυμπίου λέγεται ότι ο Τζισταράκης τιμωρήθηκε από τους Αθηναίους με το αιτιολογικό πως άφησε να βγει το θανατικό της Πανάλης που χτύπησε την πόλη. Γιατί τότε πίστευαν πως κάτω από κάθε κολώνα κρυβόταν κάτι κακό και γι' αυτό δεν έπρεπε ΚΑΝΕΙΣ να ρίξει ΚΑΜΜΙΑ από αυτές. Ίσως αυτός ήταν και ένας τρόπος που βρήκαν οι Αθηναίοι για να ΔΙΑΤΗΡΗΣΟΥΝ όσο δυνατόν περισσότερο ανέπαφα τα αρχαία μνημεία της πόλης.

Αυτά τα γράφω, γιατί υπάρχουν πειστικά αιτήματα από τους μουσουλμάνους της περιοχής των Αθηνών να επιτραπεί η χρήση του τζαμιού, που βρίσκεται στο Μοναστηράκι για την λατρεία και την εξάσκηση των θρησκευτικών τους καθηκόντων. Νομίζω ότι πρέπει να δημιουργηθεί τόπος λατρείας για τους μουσουλμάνους στην Αθήνα επιτρέποντας τους έτσι να εξασκήσουν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα. Η Ελλάδα είναι μία δημοκρατική και ελεύθερη χώρα που σέβεται και προστατεύει τις ατομικές και θρησκευτικές ελευθερίες. Δεν πρέπει να αρνηθούμε αυτό το δικαίωμα λατρείας στους μουσουλμάνους, επειδή οι μουσουλμανικές χώρες (ακόμη και αυτές που διατείνονται ότι είναι ανεξίθρησκες, όρα Τουρκία) δεν σέβονται τα δικαιώματα των αλλοθρήσκων.

Το Τζαμί όμως του Τζισταράκη, που κτίστηκε καταστρέφοντας ένα μικρό κομμάτι της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της αρχαίας Αθήνας, πρέπει να μείνει Μουσείο, όχι για να εκδικηθούμε την καταστροφή, αλλά για να θυμούνται και να διδάσκονται οι νέες γενιές από τα λάθη και τις βαρβαρότητες των παλαιότερων. Πρέπει να μείνει όπως είναι, σαν παράδειγμα προς αποφυγή.